

N:o 8.

Redaktion: ADOLF LINDGREN. FRANS HUSS.
Expedition: HUSS & BEER.

Stockholm den 15 April 1884.

Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr.
Lösning 30 öre. Annonspis 20 öre petiträ.

Årg. 4.

Anton Rubinstein.

Anton Rubinstein.

Så är han här igen, efter 15 års frånvaro, virtuosens med de tusen fingrarna, sonen af åska och vestanfläkt, mannen med Beethovens statur och Schumanns blick, de Bessarabiska steppernas vilde, den grånade veteranen med den slaviska gubbtypen, men med en eldsjäl som aldrig åldras.

Man har kallat Anton Rubinstein den störste virtuosens bland kompositörerna och den störste kompositören bland virtuoserna. Uttrycket är träffande, men säger för litet. Man skulle kunna använda ett annat, ett bevingadt ord från fordom. Då Liszt och Thalberg stodo i sitt högsta flor, kallades Thalberg »den förste», men Liszt »den ende». Af de två rivaler som nu skulle komma i fråga, måste man säga att om Bülow är den förste, så är Rubinstein den ende. Rubinstein är — Rubinstein.

Om virtuosväsendet till sjelfva sin natur är subjektivt och personligt — och denna sats torde vid djupare begründande blifva svår att bestrida — ja då är Rubinstein samtidens störste virtuos. Vi erkänna att vi, då Bülow var här, trodde oss i honom hafva funnit pianospelets spets. Men Rubinstein kom, spelte och segrade. Inför en sådan den allsvåldiga musikaliska naturkraftens mandomsanamelse, stämplad med konstens finaste adelsmärke, måste äfven det mest skeptiska tvifvel först riktigt allvarligt börja tvifla — på sig sjelf.

Bülow är förståndsmänniska, men Rubinstein är mer: han är rätt och slätt människa. I sjelfva verket är Rubinstein också på sitt sätt mera universell än den förre, som annars har rykte för att vara just detta. Vi gjorde samma observation på den oförgätlige, nu aflidne violinisten Henri Wieniawski. Man hade sagt oss, att han skulle representera den extrema virtuositeten, virtuositeten för dess egen skull, i motsats mot Joachim, »violin-konungen», den universelle och objektive. Vi funno för vår ringa del, att Wieniawski var Joachim plus Paganini, och att, om Joachim är konungen, så måste Wieniawski hafva varit kejsaren. Den germaniska racen var besegrad af den slaviska.

På samma sätt med Rubinstein. Han förenar alla företräden hos de främsta rangens pianister vi här senast hört. Han kan åska som Menter och hviska som Essipoff, han kan vara klar som Bülow och poetisk som Backer-Gröndahl. Men han kan en sak till; han kan vara varm, personlig och humoristisk så, som endast Rubinstein kan det. Man skulle kunna anmärka mot åtskilligt i hans spel, ja Gud bevars. Men han är och förblir i alla fall, som sagdt, »den ende». A. L.

Den, som i konsten städse följer andra efter, skall aldrig komma före dem.

WINCKELMANN.

Antydningar för sånganförare.

Så rubriceras ett kapitel i en liten nyligen utkommen »Handbok för musikanförare», en öfversättning från F. L. Schubert af V. Ström, hvilken tillsändt oss densamma med begäran om en anmälan. Vi tro att den lilla praktiska och förträffliga boken bäst anmäler sig sjelf genom nyss nämnda kapitel, hvilket här nedan införes som prof.

Sångdirigenten eller kormästaren har i sitt kall att kämpa med nästan större svårigheter än kapellmästaren, emedan den sistnämde har att göra med rutinerade musici, men den förstnämde bland sina sångare eller sångerskor oftast räknar idel dilettanter, som hvarken hafva någon allmän musikunderbyggnad eller särskildt fått sig meddelad någon sångundervisning. Om möjligt måste dirigenten sjelf vara sångare, om också just ej solosångare, på det han må känna sången från den praktiska sidan och dymedelt kunna bekämpa sångarepersonalens mångahanda dåliga vanor. Till dessa vårdslösheter hör, att många sångare (särdeles i manssångföreningar) vilja städse visa sina stämmor i sin största kraft, d. v. s. skrika mer än sjunga. I många mindre föreningar är sådant ofta händelsen, helt säkert för att derigenom ersätta kvantiteten. En med möda frampressad ton har alltid hos öfvade sångare något oangenämt med sig, då tonen derigenom väl blifver stark, men ej vacker och dessutom förderfvar sångarens stämma. Äfven förekommer hos enskilda sångare t. o. m. sjungande genom tänderna, liksom gomtoner hos andra, i det att de föra tungan för nära gommen. I sådana fall måste anföraren enskildt öfva dessa sångare och grundligt hos dem utrota slika ovanor. I blandade körer, hvarest damer deltaga, varseblifves ej sällan ouppmärksamhet och tankspriddhet. I synnerhet äro damer mindre påpassliga på öfningstiderna. Ett kort minne är mestadels följden af ouppmärksamhet, och därför blifva vid svårare inträden i synnerhet de höga tonerna osäkert insatta. Derför går mången gång ett sångstycke förträffligt, som flere dagar derefter kanhända föredrages osäkert. Vissa omständigheter inverka äfven utan tvifvel skadligt på röstorganet: stark hetta, stark köld, drag, supéer o. s. v. Hvarest anföraren vet, att sådana omständigheter kunna inträda vid många tillfällen, må han heldre uppskjuta öfningstimmarna än att oupphörligt plåga sig med odisponerade röster. Ett elakt och ostadigt lynne må hos dirigenten aldrig förnimmas, om ej detsamma skall hafva till följd misstämning hos hans personal. Anföraren har att noga öfvervaka punktlig påpasslighet, då nyfikenheten, i synnerhet damernas, mönstrar hvarje senare kommande och derigenom drager uppmärksamheten bort från öfningstidens ämne. Vid öfningen är det ej välgörande om ett svårt ställe omtages för ofta, ty detta förslöar uppmärksamheten. Bättre, om något annat

deremellan genomtages och det svåra senare åter öfvas, ty fortfarande klander och afbrytande är störande för lusten till saken.

För att bättre kunna varseblifva fe-len i hvarje enskild stämma, låter man först de kunnigaste i hvar stämma föredraga en sats, då de öfriga sångarna senare medverka. Man må ej dervid låta de ej sysselsatta sångarna pausera för länge och framhållandet af enskilda sångare får ej vara för påfallande, på det att ej den öfriga delen af sångpersonalen skall känna sig märkbart tillbakasatt. Vid körsång ställer man åtminstone en i hvarje stämma, som är säker och taktfast, efter hvilken de öfriga gerna rätta sig, framför allt vid noggranna insatser, särdeles i fugastil. Äfven öfver riktig andhemtning har dirigenten att vaka, på det att ej orden må stympas, och sjelfva taktpinnen kan, högt svingad, ge signalen för djup andhemtning framför höga, ut-hållande toner. Ett säkert markerande med taktpinnen är nödvändigt särdeles efter föregående pauser och efter fermater, för att försäkra sig om en riktig insats. Sjungas svårare fraser och figurer ej lika af alla, så måste sådana föresjungas af anföraren eller med violin eller på pianoforte tydligt förespelas för att uppnå jemnhet i föredraget hos desamma. Taktsäkerheten är för det mesta ej sångares eller sångerskors starka sida och benägenheten till påskyndande eller släpande af tempot måste anföraren söka motverka genom ett beslutsamt fasthållande af tidmättet. Ett annat förhållande är det med solosångare, hvarvid anföraren har att följa den föredragandes känslor och uppfattning och delvis måste underordna sig honom. I ställen, hvarest tempot påskyndas (accelerando) eller rörelsen aftager (ritardando) har dirigenten särskildt att fästa uppmärksamheten derpå, att hans rörelser med taktpinnen noga följas, öfverhufvud att uppmärksamheten allena vändes till honom (dirigenten) och att på markeringen gifves noga akt. Understöder han vid införfandet genom pianospel, så iakttaga han, i händelse tempot börjar vackla, i synnerhet om instrumentet ej är starkt i ton, att taktera med högra handen, och derjemte med den venstra på pianot fasthålla rytmnen. Det förstås af sig sjelft att det måste falla sig lätt för anföraren att spela sångpartituret utan ett särskildt ackompagnement dertill, hvad som nu för tiden är så mycket lättare, som man i partiturer ej mer använder fyrahanda klaver, utan nöjer sig med violin- och basklav i stället för fordom diskant-, alt-, tenor- och basklav.

Det ligger i sakens natur, att vid sången de enskilda stämmornas individer ställas tätt tillsammans, ty blott vid en sådan uppställning kan en riktig ensemble uppnås. Ifall mot tonträffningen ej mer är att invända, så måste nu uppmärksamheten rigtas på föredragstecknen, så att det af komponisten tänkta och önskade intryck frambringas och stycket gör effekt. Dertill hör att vaka öfver det texten tyd-

ligt uttalas, att ej o uttalas som å eller a som hälften å o. s. v.

Äro de särskilda notstämmorna skrifna, så måste utom noterna äfven texten tydligt kunna läsas, så att otydliga ord ej må förekomma och sångarne uppehållas med att genomstafva texten, på det att äfven ordens anda må blifva klar för dem. Genom piano och forte, om det äfven tages i akt, framträder ändock ej alltid en jemnhet hos stämmorna, då sångstäm-mornas register ej hafva lika styrka och en stämregion mera framträder än de andra. Så framträder tenorens mellan-läge alltid mer än sopran, alt och bas, i synnerhet om de sistnämnda röra sig i ett tonläge, hvarest de hafva mindre ljud-kraft. I hvilket fall som helst är då tenorens tillbakahållande af nöden, om jemnhet stämmorna inbördes skall upp-nås. Basen har i sina djupaste toner intet egentligt forte, och det oaktadt gif-ves det komponister af nyare tid, hvilka fordra ett fortissimo af de djupaste to-nerna.

Anföaren har att tillse ett godt mezza vocesjungande, då detta är högst nöd-vändigt, om en solostämman deltagar deri, hvilken aldrig får öfverröstas genom kör-stämmorna. Körsången är öfverhufvud blott då af genomgripande verkan, då alla nyanser mellan piano och forte, så-väl som af crescendo och decrescendo iakttagas. Kan kören dämpa sig till pianissimo, så äro inträdena af forte så mycket märkbarare och effektrikare. Vis-serligen kommer det för körsångarne olä-gligt och blifver ej lätt för dem att un-derordna sig för att på visst sätt uppge sin själfständighet, men det blifver ej obemärkt af åhörarne, om kören förstår att så dämpa sig, att solostämman ingen-städes ställes i skuggan, hvarigenom effek-ten af det hela tillfyllest uppnås, något hvori kören har ej ringa del. Körperso-nalen måste erinras om att en god kör-sångare ej skall höra sin egen stämman i kören.

Har dirigenten att leda stora massor, så måste han naturligtvis hafva mera öga för kören än för solosångaren, som dessutom måste vara säker i sitt före-drag, och tecknen för körens inträde måste naturligen framträda mycket star-kare än för solisten.

Då valet af komposition vanligen blif-ver öfverlätet åt direktören, om han ej måste underkasta sig domen af en högre instans, så får han ej tillhöra en ensidig riktning, på det att sångarne ej må hafva motvilja för saken, kanhända t. o. m. ej kunna fatta den. Direktören må för säkerhets skull hellre sätta mindre för-troende till de honom till buds stående krafter, än att utsätta sig för förtretet af ett misslyckadt utförande. Det måste vara hans sträfvan, att bringa mångfald i sitt program för att tillförsäkra sig erkännande såväl af sina sångare som äfven af åhörarne, ty smaken är olika. Ligger honom valet af sångstycken och dessas goda utförande om hjertat, så måste naturligtvis äfven åt honom helt

och hållet öfverlätas såväl fördelningen af solopartierna och personalens placering, som äfven antydningarna till föredraget; han måste af det verk som skall utföras vara alldeles genomträngd, känna och iakttaga dess syfte, en bestämd bild måste på visst sätt föresväfva honom huru det skall utföras. Han måste i alla afseenden känna medlen för utförandet. Dessa medel få äfven ej vara allt för torftiga, ty af otillräckliga sådana låter ej något storartadt skapa sig. I allmänhet fordrar man af en dirigent, han må nu leda vok-al- eller orkestermusik eller bådadera tillsammans, att han lätt märker hvarje förekommande fel, rättar det, och om möjligt förutser hvilka svårigheter kunna uppstålla sig, har viljekraft och omtanka så att hans öga fast styrer de under hans ledning stående musici, hvarvid tillika hans yttre ställning måste vara utrustad med oinskränkt makt, som kraf-tigt understöder honom i hans verkande.

Beethovens Messa i Warnsdorf.

Senaste utförandet af Beethovens stora messa i Wien har gifvit anledning till uppväckande af den frågan, när denna för första gången enligt sin ursprungliga bestämmelse användes till förhållande af gudstjensten. Så vidt man hittills kän-ner, skedde detta år 1830 och då ej uti någon af de stora städerna med biträde af en öfverd kör och orkester samt renom-merade solokrafter, utan i en liten böh-misk stad Warnsdorf i närheten af fabriks-staden Rumburg; det var ett djerft före-tag, som än i dag kan lända till exempel på hvad en fast vilja och hängifvenhet för en sak kan uträtta. Det kan alltså vara skäl att rädda storverket undan glömskan.

Till dag för utförandet var bestämd d. 29 Juni, St. Petrus' och Paulus' kyrko-fest. Dertill behöfdes i allra första rum-met tillstånd af presterna, hvilkas tjenst-göring till följd af verkets kolossala om-fång måste draga ut på tiden mer än vanligt. Själén i företaget var stadens kantor Johan Vincenz Richter, hvilken stod i högt anseende såväl för sin dug-lighet som musiker, som ock för sin vilje-kraft, hvarför man äfven på hans ord utan lång öfvertalning bestämde sig för det djerfva steget. Och att det lyckades, intyga två samtida berättelser och ett ännu lefvande vitne, hofkapellmästaren Pius Richter i Wien, som sjelf var med såsom skolgosse och biträdde i altstämman.

Hvilka krafter som fordras endast i solo-quartetten, är väl bekant; endast sångartister af första rang väljas dertill i våra dagar. Då var det en murare- och en snickaredotter, Telzer och Julie Eger (sopran och alt), kantorns äldste son (alt), fabrikanten Neu-mann (tenor), värdshusvärdén Richter och skraddaren Müller från Georgenthal (basar). Kören räknade 9 sopran- och 10 altröster (skolbarn af båda slagen), 9 tenorer och 8 basar (små-fabrikanter, väfvare och an-nat folk från närliggande småstäder och

andra orter). Orkestern, under anförande af militär-musikdirektören Franz Sucha-neck från Zittau, räknade 28 man för stråkinstrumenten och 19 man för har-monien samt pukorna och orgeln. Alla dessa voro från staden och närliggande orter. Bland violinerna såg man en ifrig musikentusiast, fabrikanten Ohmann, skol-läraren Tandler, hvilken förmodligen spe-lade solot i »Benedictus», i egenskap af framstående violinist, och en herr Procksch; bland violoncellerna färgaren Menzel (all-tid med mörkfärgade händer) samt para-lymakaren och tornväktaren Schwarzbach från Löbau, hvars dotter sedan blef en framstående sängerska i Wien. Harmoni-musiken sköttes af militärmusikanter från det närbelägna Zittau och af linneväfvare i Warnsdorf. Skolmästaren Berndt trak-terade pukorna (stark på sitt instrument, det han ock slog hål på); vid orgeln satt Klaus, jernhandlare från Seitgendorf, skick-lig organist och kontrapunktist. Hela samlingen utgjorde 90 personer, hvilka från olika orter och yrken slog sig till-sammans för att utföra ett af de svåraste musikverk som finnas.

Deltagarna från främmande orter her-bergerades vid sina besök af innevärdarne i Warnsdorf, hvilka på allt sätt under-stödde företaget; kantorn satt med sina biträden dag och natt vid skrifbordet, sysselsatt med utskrifning af stämmor och öfvade, med partituret framför sig på kla-veret, hela månader igenom skolungdomen, deri biträdd af de violspelande skollärarne. Ju närmare festdagen nalkades, desto if-rigare blefvo alla deltagarna, och det var rörande att se huru viktig hvar och en ansåg sin uppgift. Det hotade att bli en stockning i sjelfva yrkesarbetet; man ta-lade bara om den förestående festligheten. På sjelfva den stora dagen hade menni-skor strömmat tillsammans i massor från alla håll för att bevittna undret. Så när som på ett enda misshugg, gick allt sam-mans väl ihop. Solisterna utmärkte sig synnerligast; hos sopranen Telzer beun-drade man konstfärdigheten, renheten och välljudet äfven uti de högsta tonerna; hos altisten Eger intonationens säkerhet, kraften och böjligheten i den sympatiska rösten; hos tenoren Neumann det hän-förande organet och det känslofulla före-draget, och så vidare hos bassångaren Müller och de andra. Högsta förtjensten inlade emellertid ledaren af det hela, den entusiastiske, energiske, till och med despo-tiskt ingripande kantor Richter, hvilken ej en gång af det enda, omtalade miss-ödet, då musikerna i början af Credo tappade bort sig, förlorade fattningen; den stränge mannen knackade i notställa-ren och lät dem på nytt begynna att söka den rätta vägen till tron.

Hos hvarje konstnär finnes ett frö till oförvägenhet, hvarföran ingen ta-lang är tänkbar. GOETHE.

Musikpressen.

Schytte och Bechgaard, Bechgaard och Schytte! — det är den musikaliska själaspis, som på senare tider bjudits oss i det ena pianohäftet efter det andra. Välsignelsen af denna danska vårfloed torde vara tvifvelaktig. Dylika utländska öfversvämnningar göra åt oss ingalunda samma tjenst som Nilens åt Egypten: att de verka befruktande på landets produktion; tvärt om, ju mera man köper af utländskt kram, dess mera förbiser man det inhemska, som kanske just därför icke vågar sig fram i en täflan, der det visserligen har all utsigt att blifva öfvervunnet åtminstone i fråga om talrikhet och yttre glans, om också ej alltid i gedigenhet. Svensk Musiktidnings musikpress, som blott sysselsätter sig med det inhemska, vänder sig ifrån denna utländska fabrikation, för att i stället försöka skrapa fram några svenska björkknoppar under de högar af danskt boklök, som blåst hit öfver sundet.

En sådan knapp ha vi funnit i Aron Bergensons Lyriska stämningar för piano (Abr. Hirsch). Utan att precis vara genialiska eller ovanligt originella, äro dessa småstycken likväl verkligt stämningsfulla, väl gjorda med modern harmonisk turnyr samt särdeles pianistiska och spelbara. Om de således än icke erbjuda så pikanta finter, som Schytte — bland massor af slarf — stundom bjuder på, ej håller det kontrapunktiska intresse och de originala vändningar, som Bechgaard — jämte gräsliga harmoniska hårdheter — ej sällan kan uppvisa, så förtjena de dock all uppmärksamhet äfven vid sidan af dessa mäktigare rivaler.

Herdelek kallar sig en liten fantasi för piano af Fredrik Kuhlau (Elkan & Schildknecht). Det är en nätt pastoral i miniatyr, målade låtar af skalmeja och vallhorn, afbrutna af en bondpolska och en marsch; ytterst enkelt arbetadt men karakteristiskt, skulle det hela göra sig bättre för orkester, såsom ock antydes med de utsatta namnen på några instrument.

Fritz Arlberg har skrivit en briljant Vals-Etude för altstämma med piano (Abr. Hirsch). Att den tar en mäktig altröst och en utbildad virtuositet fullt i anspråk kan icke förvåna, då man läser att den är tillägnad Zelia Trebelli, hvad man ock kan förstå af de i ackompanjementet artigt inväfda melodierna »C'est l'Espagne» och »Gil Blas» ur hennes repertoar. Valsen är koncipierad med italiensk elegans och torde nog blifva ett omtyckt konsertstycke.

Davids 23 psalm har af L. A. Lundh blifvit bearbetad till en kyrkoaria för bariton med piano eller harmonium (Elkan & Schildknecht). Knappast nog betydande för att försvara sin längd, skall den melodiosa arian likväl säkerligen blifva rätt användbar på kyrkokonserter. — I sammanhang härmed må nämnas att J. F. Lagergrén utsändt ett nytt häfte af sitt Hymnarium (Julius Bagge). Då vi

efter första häftets utkomst i nr 3 för 1883 utförligare yttrade oss om arbetets plan och förtjenster, ha vi om detta andra häfte ingenting nytt att tillägga.

Qvartettsången har blifvit riktad med 20 qvartetter för mansröster, komponerade af F. Thorselius och tillägnade Upsala studentsångare, för hvilka komp. på sin tid var på förslag till anförare (Linköping, P. M. Sahlström). Utan att erbjuda några ovanliga melodiska idéer, äro flere af dessa sånger rätt stämningsfulla och välklingande, hvarför de nog torde försökas af vederbörande adressater; i rytmiskt och harmoniskt afseende lemna de i alla händelser mera intresse än i melodiskt (se t. ex. Gökvisan, Italiensk serenad, Vid grafven m. fl.).

Vänner af svensk operamusik ha tillfälle att i arrangement för piano återupplifva sin bekantskap med Halléns Harald Viking (Abr. Hirsch). Ett så orkestralt verk som denna opera är naturligtvis svårt att arrangera för piano. I betraktande af svårigheterna är det emellertid godt gjort, dess utom mera sammanhängande än vanliga potpourrier och låter rätt väl höra sig, framför allt i det vackra vår- och morgonstämningspartiet. — En operett af mera enskild natur har äfven i klaverutdrag tillsändts oss näml. Skeninge möte, S. H. T. operett af Th. Lagercrantz (Linköping, H. W. Tullberg). Ehuru ett diletantarbete, röjer denna musik i all sin enkelhet så pass mycket af melodisk ådra och sceniskt förstånd, att man kommer att tänka på, hurusom vi svenskar, i fall vi blott odlade våra förmågor, skulle kunna göra en Hervés m. fl. införskrifna produkter alldeles öfverflödiga.

Af det förtjenstfullt redigerade Eko från operan har ett nytt häfte utkommit. — En annan samling, som vi ännu ej haft tillfälle anmäla, är Ivar Hedenblads urval ur Studentsången (Abr. Hirsch). Samlingens enda fel är att den är allt för fåtalig; många flere nummer än dessa 100 vore lika förtjenta att sammanföras inom »stamrepertoaren». Inom den allt för tränga ramen (som ju kan vidgas genom ett nytt häfte?) är emellertid urvalet i allmänhet riktigt träffadt. Några erinringar måste vi dock göra. Om Södermans odödliga tre visor i folkton möjligen mött förläggarehinder, så var väl dock detta ej fallet med hans Stjernorna; Söderman är nu väl tarfligt representerad. Wennerbergs Bjöd så i Thule hade väl bort föredragas före hans aldrig populära Säg oss ditt namn. Udéns Hösten är vida vackrare än hans banala Jagtsång. Med förvåning saknar man Lindblads Stridsbön, äfvenså Josephsons Rings drapa, Tullbergs Friskt slår vårt hjerta samt bland folkvisor Värvindar friska. I stället kunde nog ett och annat hafva fått maka åt sig af Crusell, Lindblad, Mendelssohn, Schumann och bland folkvisorna.

A. L.

I teaterfrågan

har »ridån gått ned», dock ingalunda — såsom några tidningar låtit påskina — öfver »sista akten», utan antagligen på sin höjd öfver en tablå. Äfven om nämligen — hvad Gud förbjude — stadsfullmäktige skulle vägra att inlösa den vexel som riksdagen, med en visserligen juridiskt obefogad tvångskurs, utställt på dem, så behöfver saken dermed ingalunda anses utagerad. Vi förena oss med N. D. A. i den åsigten, att i så fall regeringen bör före riksdagens slut aflåta ny proposition, om hvilken det väl då icke borde vara alldeles ogörligt att förena ett flertal röster, helst differensen vid den gemensamma omröstningen mellan k. m:ts och utskottets förslag endast utgjorde 24 röster, hvaribland helt visst de 13 torde kunna förmas att öfvergå på andra sidan, då de ej längre kunna hänskjuta ansvaret till stadsfullmäktige utan se sig absolut stälda i valet mellan fortfarande ovillkorligt statsbidrag eller k. teatrarnes ruin. Antagligen har väl nämligen en del afgifvit sitt votum endast i den fulla öfvertygelsen att stadsfullmäktige ej gerna skola neka.

För närvarande hänger frågan emellertid på stadsfullmäktiges beslut. Att detta skulle blifva nekande blott därför, att stadsfullmäktige skulle känna sig stötta öfver riksdagens tilltag att »sätta knifven på deras strupe», kunna vi ej föreställa oss. Det vore en ovärdig misstanke att tilltro Stockholms stads kommunalrepresentanter en sådan barnslig fnurrihet som den, att låta en stor sak falla blott emedan riksdagen betett sig på ett mindre gentlemannamässigt sätt. Men de kunna naturligtvis kort och godt återopa sitt beslut från i höstas och dervid låta bero. Ja visserligen. Vi hoppas dock att stadsfullmäktige skola betänka sig många gånger innan de så göra, och att de måtte erinra sig ordspråket: »medan gräset gror, dör kon.» Hafva de en gång i princip erkänt sin beredvillighet att hjälpa — och det ha de gjort — så bjuder konsekvensen att icke låta all hjälp varda uteslutande beroende af »frågans definitiva ordnande» eller andra vilkor, vid hvilkas sena inträffande hela hjälpen kanske kan komma för sent. Det vore ungefär detsamma som om en stadskommun visserligen erkände sin skyldighet att biträda vid släckandet af eldsvådor, men beslöt att icke ens göra något försök dertill förr än vissa omtvistade stipulationer i stadens byggnadsordning vore definitivt bestämda: innan detta skett kunde ju hela staden ligga i aska, och manne icke då ansvaret i någon mån återfölla på den tredskande kommunen? Stadsfullmäktiges »non possumus» hade redan i höstas snävt tycke af de obotfärdigas förhinder; det skulle än mera få ett sådant nu, då frågan inträdt i ett alldeles nytt skede, för hvilket det förut fattade beslutet på intet sätt kan anses bindande, och då det är af ännu mera trängande vikt att man icke medelst formalistiska svepskäl låter den blotta förespegligen af en framtida

definitiv hjälp utestänga en verklig och ögonblicklig, om ock blott provisorisk sådan. Den ena hindrar icke den andra, och att här tala om farliga prejudikat o. d. är rätt och slätt nonsens. Antingen vill man bidra eller vill man icke; i senare fallet må man åtminstone ej låsa ett intresse, som alls icke existerar.

Vi tillåta oss dessutom påpeka, att de ständiga tvisterna om k. teatrarne på riksdagarna under hela detta århundrade, då anslag än beviljats, än vägrats, än höjts, än sänkts, och detta nästan aldrig på sakskäl utan blott beroende af representationens mer eller mindre generösa nycker (så t. ex. fans lika litet skäl att 1858 höja anslaget med ens från 30,000 ända till 75,000, som att tio år senare sänka det i ett slag till 60,000) — att allt detta, säga vi, icke lemman ringaste garanti för att ej representationen allt framgent kommer att krångla på samma sätt, och att således nationalscenen ej torde kunna vänta någon ro och säkerhet, om ej kommunen så godt först som sist åtager sig densamma. Orsaken till nämnda krångel är väl i grunden den, att k. operainrättningen tillkommit under alldeles exceptionella förhållanden på en tid, då Sverige ännu jämförelsevis var en stormakt och då inrättningen bekostades helt och hållet ur en lysande konungs handkassa och detta med en frikostighet, som med ens höjde henne i jämbredd med de främsta scener i Europa, en höjd hvarifrån hon dock störtades redan genom efterträdarens vandalism. När så 1809 det gälde att åtminstone något så när återupprätta henne, då fingo ständerna ingripa, och först från denna tid hör man talas om direkt statsunderstöd, hvilket emellertid sedermera aldrig upphört att vara omtvistadt.

Det har flere gånger blifvit påpekadt, hurusom i utlandet teatrar med offentligt understöd endast i sällsynta fall mottaga detta af staten, utan nästan öfverallt ega det i form af furstligt eller kommunalt underhåll. Hos oss är det, då ju statsanslaget lätt kan å nyo — såsom förut flere gånger hänt — alldeles inhiheras, hög tid att nu så mycket allvarigare börja tänka på det kommunala, som det furstliga i själfva verket här icke förefinnes (annat än på samma sätt, som hvarje årsabonnet på en loge kan sägas gifva sitt »anslag»). Konungen betalar nämligen, enl. vår uträkning, sin loge på Stora teatern ungefär med biljettpris efter dubbelt förköp för det antal vanliga fondplatser, som skulle kunna inrättas på det utrymme han disponerar, dervid inräknade alla de vanligen antagna (180) spelaftnarna om året (dessa blifva dock innevarande säsong flere än förut!). Detta är visserligen ett rikligt abonnementspris. Till Dramatiska teatern deremot bidrager konungen (enl. officiel uppgift från 1882—83, som oss veterligen är oförändrad) med 7,385 kr., under det de platser han disponerar (minst 21 vanliga fondplatser, näml. 14 à 3 kr. och 7 à 2,50) skulle, sålda utan förköp un-

der alla de beräknade 230 spelaftnarna, inbringa ej mindre än 13,685 kr.!

Frågas, om ej riksdagen rätteligen borde bokföra differensen, 6,300 kr., bland apanaget på första hufvudtiteln?

FÖLJETONG.

Schumanniana.

I en nyligen utkommen bok med detta namn meddelar den förtjenstfulle musikhistorikern Wasielewski åtskilliga saker af intresse, hvilka närmare belysa den store musikerns lif och verksamhet.

Bland annat talar han om Schumann såsom dirigent och meddelar i detta kapitel de iakttagelser han gjort öfver konstnärens direktionsverksamhet i Düsseldorf, dit Wasielewski i egenskap af skicklig violinist kallades som konsertmästare af Schumann 1850. Redan i Dresden hade Schumann varit ledare af en manlig sångförening och sedan 1848 äfven ledt en blandad kör. Huru angelägen han var att i än högre grad få verka i den riktningen bevisar den omständigheten, att han efter Julius Rietz' afgång hade sina ögon på kapellmästareplatsen i Leipzigs Gewandhaus och efter Richard Wagners flykt från Dresden till och med tänkte på kapellmästaretjensten vid hofteatern derstädes. Så förhoppningsfull han än anträdde den nya befattningen i Düsseldorf och så välgörande den dermed förenade praktiska sysselsättningen inverkade på hans drömmande, i sig själf försjunkna natur, måste hans bristande begåfning som dirigent likväl snart träda i dagen. Han saknade ej allenast den rutin, som endast låter sig förvärfvas genom ihärdig öfning i unga år, utan det fattades honom ock talang att beherska massorna, slagfärdighet i uttryck, den säkra blicken — allt egenskaper som alltid varit och äro en tillhörighet hos alla stora dirigenter, såsom en Ferdinand Hiller, Mendelssohn, Rich. Wagner. Efter Wasielewskis uppgift var han vid taktens markering ofta så obestämd, att de medverkande ej visste hvilken taktled det gälde. Ofta tycktes han med sitt inre öra lyssna till partituret snarare än gifva akt på den yttre effekten och klangverkan hos det som föredrogs.

Sålunda hände sig vid en repetition till Bachs »Johannispassion» att han lät oanmärkt passera, att i en unisongång mellan sopranen och första violinen den förra beständigt sjöng *ess* — dess under det den senare riktigt spelade *e—d*; och då Wasielewski interPELLERADE honom härom, svarade han: »Ja, man kan ju inte ta om allt heller.» Vid nederrheinska musikfesten i Düsseldorf, pingsten 1853, lyckades ej den då också redan kroppsligt lidande mästaren att sammanhålla Messiaskörerna, hvarför instrumentalisterna och koranföraren kommo öfverens om att man vid insatserna ej skulle rätta sig efter Schumanns taktpinne utan efter förste violinisten, konsertmästare Hartmann från Köln. Och sålunda gick det hela utan

nämnvärda rubbningar. Då en närvarande främmande musiker lyckönskade Schumann öfver att det gick så bra, svarade denne med fränstötande ton: »Åh, man gratulerar endast barnaföderskor!»

Ett annat kapitel i denna bok talar om »Schumann som sällskapsmänniska». I öfverensstämmelse med Jansens uppgifter betonar Wasielewski, att Schumanns tystlåtenhet ej får anses för osällskaplighet, utan att han tvärtom gerna var tillsammans med bekanta och särdeles gerna företog sig spatserturer tillsammans med en annan person. Då det talade ordet ej uttryckte hans tankar lika väl som pennan, var en viss taltröghet naturlig nog hos honom. Men ofta förklarade sig hans tystnad helt enkelt af den inre sysselsättningen med kompositioner, hvilka fullständigt absorberade hans tankar och känslor. Naturligtvis kunde det ej fela, att hans stumhet allt som oftast betraktades såsom obehäfvighet. Så sökte akademidirektorn Schadow i Düsseldorf vid ett tillfälle då han hade ett större sällskap hos sig församladt, att draga Schumann med in i samtalet. Då denne, i stället för att svara, endast nickade med hufvudet, vänligt leende, och så vände sig om och gick till en annan del af rummet, kände sig Schadow så förnärmad, att han afbröt umgänget med musikern. Under de sista åren hände det flerfaldiga gånger att Schumann väckte anstöt genom sina stränga yttranden om konsten hos somliga tonmästare. Så kunde han beteckna Haydns pianotrio i E-dur såsom tråkig barnmusik, ja till och med ogillande skaka på hufvudet öfver Mozarts härliga G-moll-qvintett för stråkinstrument.

På författarens själfständiga meddelanden följer ett antal originalberättelser om Schumann af dennes ungdoms- och studiekamrater, under åren 1856 och 1857 nedskrifna för Wasielewskis biografi. I spetsen för dessa står ett referat af musiklehraren Piltzing i Zwickau, hvilken derstädes tillsammans med Schumann på 20-talet tog undervisning i pianospelning af baccalaureus Kuntzsch och derigenom blef intim vän med den unge musikern. Piltzing skildrar sin 12-åriga kamrat såsom spenslig och svag men med behagliga anletsdrag och ljusa lockar i nacken, glad och gerna med om galna streck, fastän egenvillig och sällan gifvande efter, så att hans kamrater äfvensom tjänstfolket och isynnerhet hans syster måste tåla åtskilligt af honom. I klaverspel, särdeles i det fria fantiserandet, visade sig Schumann redan då skicklig och sysselsatte sig äfven ofta nog med kompositionsförsök. Af den stränge läraren vankades det för öfrigt mången »sittopp». En gång till och med inpräglade han taktens hos Schumann medelst en stor knölpåk; det var i Ouverturen till »Emma von Resburg» af Meyerbeer, som Schumann ej kunde komma i takt med vid sextolerna i inledningen. Man vore nästan frestad med tanken på den här skildrade tragikomiska episoden att skrifva på den bittra ungdomserfarenhetens räkning en del af den häftiga mot-

vilja Schumann sedermera lade i dagen mot Meyerbeer. Åtskilliga gånger lät Schumann höra sig offentligen under det han var i Zwickau. Så spelade han på de af gymnasierna föranstaltade aftonunderhållningarna bl. a. B. A. Webers musik till »Gang nach dem Eisenhammer», Alexandermarschen med variationer af Moscheles och Herz' variationer öfver temat »Ich war Jüngling noch an Jahren».

Mycket af intresse innehåller ett af Schumanns ungdomskamrat F. Röller d. 11 Okt. 1856 skrifvet brev till sedermera Prodiakonus Flechsig i Zwickau. Röller anmärker deri, att Schumanns talang under skoltiden mer var riktad åt skriftställeriet än åt musik, och att det hufvudsakligen var hans lifliga äregirighet, begäret att utmärka sig, som tyckes ha fört honom i armarna på musiken. Såsom student i Leipzig egnade han sig nästan uteslutande åt densamma och satt ofta tidigt på morgonen vid flygeln i blotta linnet med Hummels klaverskola framför sig. Från Heidelbergs-tiden berättar Röller om det lifliga umgånge Schumann hade med violinvirtuosen Ernst under dennes uppehåll uti universitetsstaden 1830 och menar, att denne store konstnär torde ha bragt till mognad Schumanns beslut att sjelf egna sig åt virtuoskallet. »Att hans dagbok ej innehåller de hufvudsakligaste händelserna i hans lefnad förväran mig, då jag alltid ansett honom vara en person, som ledades mer af beslutsamhet än naturbestämning, ty oss emellan sagdt har jag alltid trott hans äregirighet vara större än hans snille.»

Den följande berättelsen af justitierådet Moritz Semmel, en broder till Schumanns svägerska Therese, konstaterar den saken, att Schumann redan som Leipzigstudent och än mer i Heidelberg endast lefde för musiken och på de talrika utflykterna från Neckar-staden till Baden-Baden, Worms, Speyer o. s. v., dem han företog med sagesmannen och deras gemensamme vän Rosen uti en enspännarevagn, alltid hade med sig sin reseklaviatur, ett litet instrument af endast två oktaver, utan strängar, endast försedt med fjedrar, för att han skulle kunna oafbrutet öfva sina fingrar och bibringa dem den elasticitet han önskade. Långt flitigare än de juridiska kollegierna besökte han de filosofiska i Heidelberg och var enligt Semmel ganska förtrogen med Kants, Fichtes och Schellings skrifter. Särskildt studerade han Schellings naturfilosofi med stort intresse. I sällskapslivet liksom i studentverldens förlustelser tog han så godt som ingen del, utan umgicks blott med sina närmaste bekanta, var för öfrigt mästare i schackspel men afskydde korten. I öldrickande var han ytterst måttlig men drack gerna med sina vänner då och då ett glas champagne. Ja, Semmel påstår, att de förtärde denna artikel till öfverdrift långt in på nätterna ibland. Att Schumann äfven på senare tid tyckte om den skummande drycken,

och att den i slutet på trettioalet hos restauratören Poppe förtärdes i stora kvantiteter, oftast blandad med bayerskt öl, intyga både Wasielewski och Jansen. »Den slår eld i själen» brukade han enligt Jansen säga om champagne, och Taeglichsbeck berättar huru som efter en Schubertafton i Schumanns hostad den alltför rikligt spenderade, perlände sorgetvingarn anstälde betänkliga härjningar bland kamraterne.

Till Semmels berättelse sluter sig en sådan af den nämde gymnasiiläraren F. Taeglichsbeck rörande dennes umgänge med Schumann. Konstnärens personlighet skildras af referenten på följande tilldragande sätt: »Schumann var en kraftigt bygd men smärt ung man med ett blomstrande, just ej rödkindadt men dock ej färglöst ansigte, till hvilket ganska väl passade det något långa brunetta håret, som var struket från tinningarna bakom örat i en rik lock. Hans ögon voro djupliggande och mörka samt glänste af en svärmisk eld. Hela hans företeelse var alltigenom nobel; han förde sig elegant, och dertill var en stor godmodighet utpreglad i hela hans väsen, som ovilkorligen intog en och hvar.»

Cimarosas opera »Hemliga äktenskapet» såsom tysk föreställning är en novitet, som den 16 mars under det lifligaste bifall gick öfver scenen på hofteatern i Wien. »Men blott en gång denna afton», berättar Hanslick i »Neue freie Presse». — Det är en i musikhistorien ensam stående tilldragelse, att en opera på samma afton spelas två gånger straxt efter hvarandra, och den kommer väl ej att upprepas. Denna ära vederförs Cimarosas »Matrimonio segreto» vid första föreställningen i Wien 1792 på Burgteatern. Detta verk hade uppstått genom personlig påverkan af kejsar Leopold II — alldeles så som »Figaros bröllop» på kejsar Josefs önskan — och hänförde monarken till den grad, att han genast ville höra det om igen. Endast en i en närbelägen sal serverad souper för Cimarosa och sångarna skilde de båda föreställningarna af denna märkvärdiga dubbelpremière. Ett motstycke, men endast ett, till dubbla uppförandet af »Hemliga äktenskapet» förekommer äfven i italienska teaterhistorien: en ny opera, som väckte så stort behag, att den ej kunde spelas till slut. Det var den nu länge sedan bortglömda operan »Laodicea» af Ferdin. Paër, som vid första uppförandet i Padua 1798 hänförde publiken så, att hvarje nummer måste gifvas da capo en eller par gånger; föreställningen blef derigenom så fördröjd, att den måste afbrytas före operans slut. De förtjusta Paduanerna fingo alltså först aftonen derpå lära känna hur det härliga stycket slutade.

Huru en »diva» reser i Amerika beskriver en af våra amerikanska kolleger, citerad af N. P., på följande sätt: Adelina Patti tycker ej om att resa från stad till stad med vanliga emigranttåg, inte — nej inte ens i vanliga snygga järnvägs-kupeer en gång; dertill är hon alldeles för »fin». Hon har en egen privat järnvägsvagn (eller »rullande palats»), hon, som kunde få kung Oskar att gråta (?) eller sjelfvaste »doktor» Oskar Dickson att blekna (?) — ja till och med få en amerikansk »sandbaggers» att se »lessen» ut! — Sv. Trib:s referent åkte ned i lördags till Union depot (hörnet af Canal och Madison sts.) för att titta på grannlåten, och det var verkligen någonting ganska »znyekt». Utanpå kupén har »divan» sin skylt, »Adelina Patti», målad på vagnens båda ändar; midten upptages af en »grand salong», d. v. s. ingen krog, utan ett elegant mottagningsrum, som på samma gång tjenstgör som matsalong; sofforna och stolarna äro öfverdragna med guldbroderad sidenbrokad à 50 p. st. pr yard, och de blå brokadsidengardinerna kosta endast 35 p. st. pr yard. Ofvanför de fyra kristallglasfönstren äro anbringade små mästestycken i slipadt glas, kostande bara 160 p. st. hvardera. Panelningen är af amaranträ, och i ena hörnet står ett elegant utskuret 2,500 dollars piano. Öfver musikbordet i midten hänger en ofantlig lampa af solidt 18 karats massivt guld (sa' hennes agent, och då ljög han!). Original-taflor i olja äro kringspridda öfver hela det förtrollade palatset; sammet, förgyllningar, kristaller, turkiska mattor och »gudinnans» initialer möta ögat öfverallt! Derifrån går man in till signor Nicolinis privata våning (han har ingen röst, men förmånen att vara Pattis nuvarande make). Der är en kommod med silfverrör och varmt och kallt vatten; badkar, skrifpult, säng, garderob o. s. v., och strax utanför är hans kammartjenares (drängs!) spilta. Utanför den är kök, tvättinrättning m. m. Mme Pattis egen boudoir är äfven ganska stilig. Den är belagd med satinträd samt perlemor-arabesker och — en inteckning! Äfven hon har sitt eget badrum. Badden är öfvertäckt med ett tjockt, broderadt, ljusgrönt silkestäcke, fodradt med stickadt, rödt siden; framför badden ligger ett tigerskinn. I hvarje rum af kupén finnas elektriska ringledningar, och tjenstepersonalen för dessa två personer (utom deras egna) utgöres af en extra konduktör, en fransysk kock och en vaktmästare. Sjelfva kupén kostar 55,000 p. st. och inredningen? . . . ja, det vet ingen! Men när man förtjenar 5,000 p. st. om qvällen, så bör man ha råd att åka och bo ganska ordentligt. Adelinas farfar var deremot hjertans glad, när han lyckats viga sig till nog för att kila öfver hit till Amerika i lastrummet på ett segelfartyg, och sjelfve åkte vi till Chicago i en boskaps . . . men hvarför ingå i detaljer? Snillet uttager alltid sin rätt, förr eller senare! Se på Nilsson, Patti, Shakespeare, Jakob B.

Från in- och utlandet.

De k. teatrarne recettinkomster. Under spelåret 1882—83 inflöto i recettmedel å Stora teatern 330,981 kr. och å Dramatiska teatern 173,609 kr., eller tillsammans 504,590 kr. Det föregående spelåret uppgingo de influtna recettmedlen å Stora teatern till 263,635 kr. och å Dramatiska teatern till 171,182 kr. eller tillsammans till 434,817 kr. Medelrecetten för de k. teatrarne var för 10-årsperioden 1863—73 381,974 kr., men ökades under 10-årsperioden 1873—83 till 462,593 kr.

Musikdirektör C. E. Södling i Vester-vik är ganska bekant i landet genom sina musikaliska förtjenster och lärar, genom sin antika vagn och genom de gåfvor, som tacksamme lärjungar gifvit honom. Att han var mångsidig, viste man; men hvad deremot kanske icke många utomkring viste är att han vid Vesterviks högre allmänna läroverk var lärare både i gymnastik och sång, ja i det förra redan två år tidigare än i det senare. Nu har han dock, 65-årig som han är, ledsnat vid gymnastiken och tagit afsked från den delen af sin tjänst. N.-P.

Opera genom telefon. Genom välviligt tillmötesgående från teaterchefen, kammarherren Fallesens sida hade en del af telefonsällskapets medlemmar i Helsingör i tisdags afton i förra veckan den sällsynta njutningen att i sina hem få höra »Mignon» från k. teaterns i Köpenhamn scen. Såväl solo- som kör-sången lät jemförelsevis tydligt, men bästa effekten gjorde orkestern.

— *En sångförening* under namnet »Arion», har bildats i Sölvesborg. Föreningen, som består såväl af herrar som damer, räknar bland sina tjugotvå medlemmar flera goda förmågor. Öfningarna, som fortgå tvenne gånger i veckan, ledas af musikläraren hr Johan Kemner. En komité har utsetts för uppsättande af stadgar för föreningen.

I Lunds Veckoblad läses: Eforusembetet har till lärare i musik vid Landskrona lägre allmänna läroverk utnämnt kantorn och organisten A. Lethin(!).

— *»Svarta Pattin»*, såsom den sydamerikanska negressen och koloratursångerskan miss Aida gemenligen kallas, är för vårsäsongen anställd vid »Etablissement National» i Köpenhamn. Sk. A.-B.

Fredrik Pacius fylde den 19 mars 75 år och firades i Helsingfors med deputationer, silfverlagerkrans, kollation i Brunns-huset, tal af Topelius, Lagus och Meckelin samt lyckönskningstelegram från Viborg, Tammerfors, Borgå, Vasa, Petersburg och k. teatrarne i Stockholm. Vi skola i nästa nummer bjuda på jubilearens porträtt och biografi.

Af privatunderrättelser från Palermo d. 20 mars, hvilka benäget blifvit oss förevisade, finna vi att den berömd vordna sångerskan Gina Oselio (Ås) har gjort stormande lycka der i Forza del destino, en roll som påminner om Regementets dotter, men mezzosopranparti. Hvar afton fick hon repetera ett stycke i första och ett i tredje akten, dessutom dånande inropningar, glänsande recensioner etc. Hon kommer icke att uppträda som Rosina; Donadio skall göra denna roll. Så snart hon slutar Forza del destino får hon Gioconda, och är anmodad att förnya sitt kontrakt för maj månad.

Georgina Sommelius har i Pisa firat stora triumfer såsom Laura i Ponchiellis Gioconda. Musikaliskt taladt — säger en tidning på platsen — har Lauras parti föga resurser, men Sommelius är en artist som, begåfvad med en kostbar röst och tolkande rollen med sällsynt intelligens, har vetat att deraf draga större fördel än någon vi hittills hört. På det högsta applåderad i hvarje nummer, måste hon omtaga duon med Gioconda, och om det ej varit för mycket begärdt, hade publiken äfven velat höra om den sista terzetten.

Paris. På italienska operan har den nye tenoren Gayarre åter firat kolossala triumfer såsom Arthur i »Puritanerna». Trots de goda inkomsterna genom M:r Gayarre (hvilka ej så obetydligt reduceras genom konstnärens gage: 5,000 francs för afton), befinner sig operan i en finansiell kris. Andre direktören Corti har tagit sin Matts ur skolan och öfverlemnadt åt första direktören Maurel att söka genom ytterligare sammanskott af aktörerna hålla teatern uppe. Ett nytt tillskott af 400,000 francs har af dessa beslutits. — Direktör Vaucorbeil står i underhandling med M:r Gayarre om ett engagement vid stora operan på 5 månader mot ett honorar af 100,000 francs. — Nouveauté-teatern har bjudit på en ny operett »Babolin» i 3 akter, text af Paul Ferrier och Jules Prevel, musik af Louis Varney. Operetten säges vara full af komiska situationer och musiken, ehuru ej mycket original, angenäm och elegant. Framgången var fullständig; de medverkande måste sjunga sina arier två eller tre gånger.

— Gounods omarbetade opera »Sappho» gafs såsom generalrepetition d. 27 mars inför en vald, inbjuden publik. Gounod anförde sjelf. Hufvudrollerna uppbäras af mad. Krauss, M:ll Richard, tenoren Dereims och barytonen Melchisedec. Musiken väckte just icke entusiasm, men flere nummer applåderades lifligt, såsom finalen i 1:sta akten, en aria och en duett i 2:dra akten och en stor duett i 3:dje akten mellan Sappho och Phaon.

— »Ecole française de musi queet de declamation», grundad 1882 af Remi Montardon med understöd af 93 franska professorer, ger sedan 1 Jan. 1884 gra-

tis undervisning åt 814 franska lärjungar. Antalet anses vid nästa intagningsstermin blifva 1000.

London. Den gamle Sir Julius Benedict, f. 1804, som snart kommer att gifva den 50:de af sina årliga konserter, ämnar till detta jubileum utgifva en bok: »Musiken i England under det sista halfsekle». Veteranen för Englands musiker tänker offentliggöra alla programmen för sina konserter, en intressant publikation, som skall vittna om smakens växlingar.

Wien. Cimarosas opera »Det hemliga äktenskapet» har med framgång upptagits på hofoperan. Kapellmästare Fuchs har med konstförfaren hand retoucherat partituret, tillagt recitativ och förnygrat texten. Denna opera gafs 1792, då den först framträdde, 15 gånger, och till år 1800 inalles 44 ggr. Från 1783 till 1790 uppfördes ej mindre än 8 operor af Cimarosa.

— På hofoperan gafs d. 24 mars första föreställningen under den italienska vårsäsongen. Den berömde tenoren Mierzwinski firade dervid en stor triumf såsom Arnold i »Wilhelm Tell». Hans röst är af samma fenomenala natur som Wachels: en äkta hög brösttenor med kraftig, ungdomligt frisk klang; öfver sin röst har han fullkomligt herravälde. Den italienska operan har honom att tacka för att den genast med Wilhelm Tell träffat applet.

— »Heini von Steier» är namnet på en opera i 1 akt, hvars text af Hugu Wiltman blifvit komponerad af S. Bachrich. Denna lilla nätta folkopera bjuder på vackra körer i danser och sånger, och en frisk alpfläkt genomgår det hela.

— Den nioårige pianisten Julius Prümer har konserterat i Wien. Under fyra år har detta musikaliska underbarn studerat för professor Hans Schmitt och förvärvat nu världen på sina konserter genom sin utvecklade teknik, med sin säkerhet och trygghet, sin känsla för rytmen, sitt schatteringsrika anslag och sin konstnärliga sjäfullhet. Han spelar konserter af Mozart och Bach, stycken af Chopin, Schumann, Mendelssohn etc., allt utantill. Han synes ej på minsta vis öfveransträngd, allt går helt enkelt och naturligt till; såsom bevis på hans musikaliska geni anföras, att han genast kan transponera de stycken han spelar i hvilken tonart som helst. Hans far härstammar från Polen.

— Schuberts och Beethovens jordiska kvarlevor komma att flyttas till Wiens centralkyrkogård under en högtidlig akt, vid hvilken stadens sångföreningar skola medverka.

Hamburg. »Colomba» af den engelske kompositören A. C. Mackenzie uppfördes d. 27 Jan. första gången på Stadtteatern och skördade varmt bifall för sina vackra lyriska stycken. I operans hufvudrol utmärkte sig fru Sucker.

Leipzig. »Helianthus», opera i 3 akter, musik och dikt af Adalbert von Goldschmidt, gafs första gången på Stadtteatern d. 26 mars. Komponisten har förut skrivit sånger och pianosaker och ett slags oratorium: »De sju dödssynderna». — »Nu efter åhörandet af »Helianthus» — påstår Bernsdorf i Signale — veta vi att han begått en åttonde dödsynd.» — Goldschmidt bekänner sig till Wagners musikaliskt-dramatiska doktriner och skrifer för sitt nöje; han är nämligen en af Wiens rikare finansier.

— Robert och Fernanda Henriques från Köpenhamn — den förre violoncellist, den senare pianist, hafva å en matiné för inbjudna personer väckt uppmärksamhet för sitt fina konstnärliga spel. Af Robert Henriques gafs nyligen en ouverture »Olaf Tryggvason» i Köpenhamn under Svendsens ledning, hvilket arbete vitnar om talang och begåfning.

— Nanna Lönnroth från Kalmar, pianist, finner man nämnd bland de uppvisade konservatorieeleverna.

Brüssel. Massenets »Manon» har gått öfver scenen på Monnaie-teatern, men mottogs ej synnerligen varmt af publiken.

— Till minne af F. A. Fetis, grundläggaren och förste direktören för konservatoriet i Brüssel, firades härstädes en fest d. 25 mars, 100:de årsdagen af hans födelse. Gevaert höll ett lysande tal till minne af sin berömda företrädare den mångsidige musikern, den flitige histo-

riografen och förtjenstfulle läraren. Till detta tal slöt sig utförandet af sex kompositioner utaf festens föremål, bland hvilka i synnerhet den vackra kvintetten ur hans komiska opera »Les secours jumelés» och »Domine salvum fac regem» vunno åhörarnes bifall.

I London har bildat sig ett nytt vetenskapligt sällskap med titel »Royal Institution of Great Britain» med ändamål att genom konstvetenskapliga föredrag väcka allmänhetens intresse för musikens utvecklingshistoria. Prof. Ernst Pauer, förut bekant genom sina musikhistoriska föreläsningar, har åtagit sig att hålla ofvannämnda föredrag, af hvilka det första började d. 17 Jan. Detta innehöll en beskrifning på de första tangentinstrumenten: Claviciterium, Clavichord, Virginal, Harpsichord och Spinett. En intressant del af föreläsningarna bildade de talrika musikillustrationerna. På ett clavichord från 1720 och ett harpsichord från 1731 utfördes saker af Frescobaldi, Lulli, Scarlatti, John Bull, Gibbons, Purcell, Couperin, Rameau, Froberger, Mattheson, Händel. Andra föreläsningen handlade om de äldre kompositionsformerna: sviten, fugan och sonaten, samt om perioden för clavecin-musiken och dennas mästare hos olika nationer. I fjärde föreläsningen omnämde Prof. Pauer huru den äldre i kyrklig stil hållna pianomusiken småningom öfvergick till en friare stil, hvars utveckling höll jemna steg med instrumen-

tets förbättring. Nu inträffade de stora musikgeniernas tid; på Haydn följde Mozart och så den öfverträffade Beethoven, den förste som behandlade pianot symfoniskt och visade det i dess fullaste ljus. Det dramatiska elementet bibragtes först af C. M. von Weber, som blef förelöpare åt Mendelssohn och Schumann, hvilken senare mera företrädde den lyrisk-romantiska riktningen. Femte föreläsningen var hufvudsakligen egnad åt de pedagogiska komponisterna: J. B. Cramer, som sträfvade att göra studiet så angenämt som möjligt och i sina etyder förenar Mozarts och Clementis goda egenskaper; vidare Ignaz Moscheles, Fr. Kalkbrenner, Ch. Mayer, Carl Czerny, F. G. Pollini, Aloys Schmitt, Henri Herz och Henri Bertini. Talaren öfvergick sedan till den s. k. salongsmusiken, bestående af mindre karakter- och bravurstycken etc., dervid fästade sig vid Sigism. Thalberg och de ännu levande Adolf Henselt, Wilh. Taubert, Ferd. Hiller, Stephen Heller, och egnade en särskild afhandling åt Mendelssohn-Bartholdy. Under 6:te och sista föreläsningen, som behandlade romantiken i motsats mot klassiciteten, omnämndes Fr. Chopin, W. Sterndale-Bennett, Liszt och Rob. Schumann. Af nyare komponister uppräknades Gade, Bargiel, Brahms, Volkmann, Raff m. fl.

Waldteufel, Léon, f. d. hofkapellmästare och bekant komponist död i Paris, 52 år gammal.

För Violin-Amatörer:

Hos alla Musik- och Bokhandlare:

Violinistens Repertoire.

Lätta och medelsvåra stycken för Violin och Piano.

- N:o 1. Serenad, op. 56, af W. Th. Söderberg.
 » 2. Romans, » 27, »
 » 3. Barcarole, af C. Reinecke, arr. af J. Tolbecque.
 » 4. »Trojka», Rysk melodi, arr. af E. Å.
 » 5. Romans, af C. Nordqvist.

Pris för hvarje nummer: 50 öre.

Pianostämning

och Reparationer utföras på anmälan i
HUSS & BEERS Musikhandel.

RÖNISCH & GÖBEL'S

utmärkta

Pianos

ständigt i lager hos

JOHN JACOBSSON

18 Drottninggatan 18

Goda betalningsvillkor. — Äldre tagas i byte.

I Musik- och Bokhandeln har utkommit:

”EROTIKON”

5 Pianostycken

af

Emil Sjögren

Pris: 2 kronor.

Detta häfte belönades med första priset vid den af Kgl. Hof-Musikhandel i Köpenhamn förre året anordnade täflan emellan nordiska kompositörer.

Stilfulla

PERMAR

till

Svensk Musiktidning
 1883

(och föregående årgångar)

å 2 kronor

kunna erhållas genom alla Musik- och Bokhandlare samt finnas å lager i
Huss & Beers Musikhandel.

Gustaf Adolfs torg 8.

Herrar Bokhandlare

erhålla 25 proc. provision (i st. f. 20), om de före 1 maj d. å. insända betalning för requirerade exemplar af innevarande årgång af

Svensk Musiktidning.

På **P. M. SAHLSTRÖMS Bokhandels** i Linköping förlag har utkommit:

20 Quartetter för Mansröster,

komponerade af

F. THORSELIUS.

Pris: 2: 50.

4 Sångers

för en röst och piano

af

Ivar Hallström.

1. Gondolier-Sång.	3. Vackra Sky.
2. Svarta Svanor.	4. En liten visa.

Pris: 1 kr. 50 öre.

INNEHÅLL: Anton Rubinstein (med porträtt). Af A. L. — Antydningar för sånganförare. — Beethovens Messa i Wandsdorf. — Musikpressen. Af A. L. — I teaterfrågan. — Följetong: Schumanniana. — Huru en diva reser i Amerika. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.